

Lectures recomanades

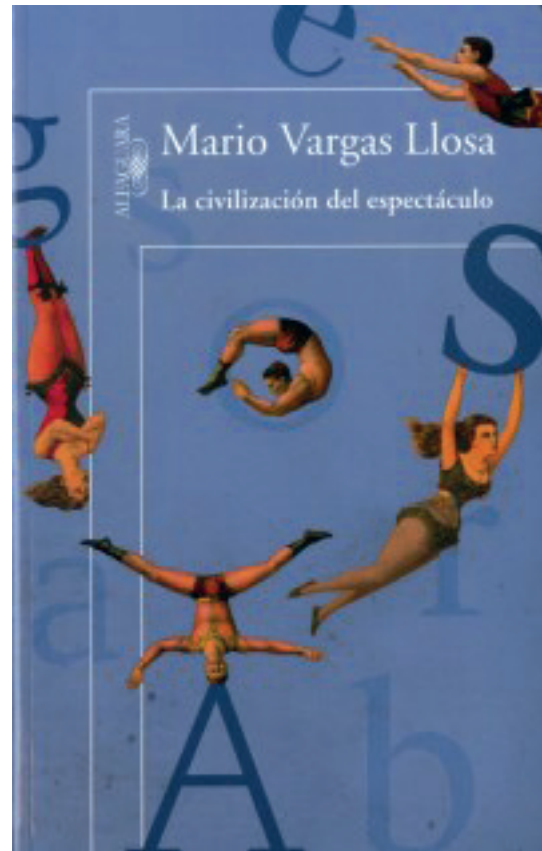
La civilización del espectáculo

Mario Vargas Llosa

Mario Vargas Llosa, Nobel de literatura en 2010, és conegut principalment per la seva narrativa de ficció. Tanmateix, és un escriptor que ha explorat i destacat en pràcticament tots els gèneres, inclòs l'assaig polític, econòmic i social. En *La civilización del espectáculo* (Alfaguara, 2012), Vargas Llosa compagina l'ofici d'escriptor amb el de sociòleg per fer una crítica mordaç però ben argumentada i lògica de l'estat de la cultura en el món d'avui.

Vargas Llosa fa un retrat precís d'una part de la ciutadania que ha acceptat com a cultura fins a l'acte més vulgar. Abans, defensa l'autor, la paraula cultura estava associada a l'esforç, el treball, l'excel·lència; tot el que feia referència a la cultura estava lligat a una idea de bellesa i estètica. En els darrers anys, argumenta el Nobel peruà, el conjunt de les societats occidentals hem anat banalitzant i degradant el que abans tenia que ser un exercici quasi "espiritual", com diu el propi autor, que servia per revitalitzar la ment i la ment, servir d'inspiració i ampliar els horitzons i ambicions de la civilització. Avui estem en l'extrem oposat on a tot se li pot penjar la etiqueta de cultura, fins hi tot l'insult, la grolleria, o la exhibició per la exhibició. Ja no cal esforç per el seu consum, tot s'ha democratitzat, tothom, sense cap mínim de treball pot consumir qualsevol contingut ara ja transformat en un entreteniment espuri, produït amb l'única idea de ser reciclat un cop produït.

La tesi principal del llibre és que la cultura tal com s'entenia en el sentit tradicional del terme, és a dir, com l'acumulació de coneixement producte de la creació artística i espiritual de l'ésser humà, està en procés d'extinció ja que aquest procés que tindria que ser dinàmic i continu està en clar retrocés. A aquesta noció tradicional del terme, s'obre pas més aviat una expressió molt més "oberta" i indefinida del que és cultura, producte de l'exercici extrem de la correcció política, la desaparició de l'esperit crític i tot plegat avivat per l'afany exhibicionista i circense de la majoria de mitjans ja siguin públics com privats. Tot es frivolitza i l'autor ens adverteix que tot té conseqüències. L'era de la informació passa només a ser això: informació i informació que diverteix i ja no formació i exercici intel·lectual: una civilització de la irrealitat i l'evasió.



L'autor analitza eloqüentment alguns aspectes de la crisi de la nostra societat postmoderna cobrint temes relatius a l'art, literatura, religió i política, i intercala a manera d'il·lustració i de manera molt didàctica en cada un dels capítols dedicats a aquests temes breus articles seus publicats en el diari *El País*. Es cobreixen temes com la polèmica de Wikileaks i Julian Assange, l'ús del vel islàmic en societat i l'ensenyament del curs de religió a les escoles públiques, la responsabilitat de l'artista i de l'intel·lectual, el consum i legalització de les drogues o el complex món dels mitjans de comunicació entre d'altres assumptes d'actualitat.

Es tracta d'un text àgil i lleuger de llegir i alhora ple d'erudició i observacions que fan reflexionar al lector sobre l'estat actual de les societats en el seu sentit més ampli. Un assaig clar, crític amb nosaltres mateixos, i valent en un món cada cop més líquid, fent servir la feliç expressió del filòsof Zigmud Bauman, i mancat de referents clars, també per el que fa el món de la cultura. No solament és un treball documentat, amb una tesi il·luminadora i amb exemples actuals, sinó que a més crea consciència, desperta opinió i reflexió en el lector com solen fer els bons llibres.